

Alblasserdam, 4 juni 2023

Heer-lijke maaltijden

1 Korinthe 11

- opschrift Statenvertaling:
  - *‘aanwijzingen voor het Heilig Avondmaal’*
- *vergelijk Matteüs 26:26*
  - *‘instelling van het Heilig Avondmaal’*
- ‘(heilig) avondmaal’ een ritueel voor Israël, net als de waterdoop?

1 Korinthe 11

¹⁷ En, wanneer ik deze opdracht geef, prijs ik jullie niet, want wanneer jullie samenkomen, is dat niet tot beter, maar tot minder.

¹⁸ Want, ten eerste zijn er, naar ik hoor, wanneer jullie in de ecclesia samenkomen, scheuringen onder jullie, en ten dele geloof ik dit.

¹⁹ Want er moeten ook groeperingen onder jullie zijn, opdat zij, die wèl-beproefd zijn, onder jullie openbaar zullen worden.

1 Korinthe 11

²⁰ Wanneer jullie dan samenkomen op één plaats, dan is dat niet om de maaltijd-van-de-Heer te eten;

²¹ want bij het eten neemt een ieder vooraf zijn eigen maaltijd, en de een heeft honger, en de ander is dronken.

²² Hebben jullie dan geen huizen om te eten en te drinken?

Of verachten jullie de ecclesia van God, en maken jullie hen, die niets hebben, te schande?

Wat zal ik tegen jullie zeggen? Zal ik jullie prijzen?

Op dit punt prijs ik jullie niet.

1 Korinthe 11

²³ Want ik ontving van de Heer, wat ik ook aan jullie overlever, dat de Heer Jezus in de nacht, waarin Hij werd overgeleverd, brood nam, ²⁴ en dankende, brak Hij het, en Hij zei: Dit is mijn lichaam voor jullie. Doe dit tot Mijn gedachtenis.

²⁵ Op dezelfde wijze ook de drinkbeker, nadat de avondmaaltijd gehouden is, en Hij zegt: Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in mijn bloed, doe dit, zo vaak als jullie die drinken tot Mijn gedachtenis.

²⁶ Want zo vaak als jullie dit brood eten en deze drinkbeker drinken, verkondigen jullie de dood van de Heer, totdat Hij komt.

1 Korinthe 11

²⁷ Wie dus op onwaardige wijze het brood zal eten, of de drinkbeker van de Heer zal drinken, zal schuldig zijn van het lichaam en van het bloed van de Heer.

²⁸ Maar laat een mens eerst zichzelf toetsen, en laat hem zó van het brood eten en van de drinkbeker drinken.

²⁹ Want wie op onwaardige wijze eet en drinkt, eet en drinkt tot zijn eigen oordeel, niet onderscheidende het lichaam van de Heer.

³⁰ Daarom zijn er onder jullie velen zwak en ziekelijk, en een aanzienlijk aantal zijn ontslapen.

1 Korinthe 11

³¹ Want indien wij onszelf zouden berechten, dan zouden wij niet geoordeeld worden.

³² En wanneer wij geoordeeld worden, worden wij door de Heer opgevoed, opdat wij niet samen met de wereld veroordeeld zullen worden.

³³ Zodat, mijn broeders, wanneer jullie samenkomen om te eten, wacht op elkaar.

³⁴ En indien iemand honger heeft, laat hem thuis eten, opdat jullie niet tot oordeel zullen samenkomen. En het overige zal ik voorschrijven, zodra ik kom.

1 Korinthe 11

¹⁰ En, wanneer ik deze opdracht geef, prijs ik jullie niet, want wanneer jullie samenkomen, is dat niet tot beter, maar tot minder.

- eerder prees Paulus de Korinthiërs wel (11:2)
- Paulus corrigeert de Korinthiërs
- over hoererij (5), onderlinge rechtzaken (6), het huwelijk (7), eten van afgodenoffers (8), enz.

touto	de	paraggellōn	ouk	epainō
dit	echter	opdracht-gevende	niet	lik-prijs

1 Korinthe 11

¹⁰ En, wanneer ik deze opdracht geef, prijs ik jullie niet, want wanneer jullie samenkomen, is dat niet tot beter, maar tot minder.

- hun samenkomen was niet nuttig en tot opbouw (10:23), maar deed afbreuk

hoti ouk eis to kreisson all eis to hēsson sunerchesthe
dat niet tot-in het betere maar tot-in het verminderde |jullie-komen-samen~

1 Korinthe 11

¹⁸ Want, ten eerste zijn er, naar ik hoor, wanneer jullie in de ecclesia samenkomen, scheuringen onder jullie, en ten dele geloof ik dit.

- tijdens hun samenkomen rondom de maaltijd (:18), was er verdeeldheid (>on-enig-heid)

prōton men gar sunerchomenōn humōn en ekklēsia
eerst inderdaad want |van-samen-komende~ jullie in uitgeroepen-vergadering

akouō schismata en humin huparchein kai meros ti pisteuō
lik-hoor scheuringen in jullie |te-zijn en deel een-zekere lik-geloof

1 Korinthe 11

¹⁹ Want er moeten ook groeperingen onder jullie zijn, opdat zij, die wèl-beproefd zijn, onder jullie openbaar zullen worden.

- in een gezond lichaam worden onzuivere elementen uitgezuiverd (1 Korinthe 5)

dei   gar   kai   haireseis   en   humin   einai   hina
|het-is-bindend   want   ook   groeperingen   in   jullie   ~te-zijn   opdat

[kai]   hoi   dokimoi   phaneroi   genōntai   en   humin
ook   de   wèl-beproefden   openbaar |dat-zij-worden~   in   jullie

haireseis

groeperingen

αἵρεσις

haireseis

G139

HEFFing, groepering

zn₃ 1nv mv v

scheuringen

1 Korinthe 11

²⁰ Het samenkomen van *jullie* in dezelfde plaats,
dát is niet het eten van de maaltijd-van-de-Heer.

- of: wanneer jullie dan bij elkaar samenkomen...

sunerchomenōn   oun humōn   epi to auto
|van-samen-komende~ dan van-jullie op de zelfde-plaats

1 Korinthe 11

²⁰ Het samenkomen van *jullie* in dezelfde plaats, dát is niet het eten van de maaltijd-van-de-Heer.

- ‘maaltijd des Heren’ (NBG), ‘des Heeren avondmaal’ (SV)
- vergelijk: ‘the Lord’s day’ en ‘the Lord’s prayer’
- Heer-lijke maaltijd (vergelijk: koninklijk)
- wat was er mis? =>

ouk estin kuriakon deipnon phagein
niet |het-is bij-de-Heer-behorende avondmaaltijd |te-eten

kuriakon

bij-de-Heer-behorende

κυριακον

kuriakon

G2960

BEKRACHTIGD, bij-de-Heer-behorende

bn.4nv ev o

des Heren

1 Korinthe 11

²¹ want ieder neemt bij het eten de eigen maaltijd vooraf, en de een heeft honger, en de ander is dronken.

- In Marc.14:8 vertaald met 'vooruit grijpen'
- een maaltijd die eenheid uitbeeldt...
- eerder in 1 Korinthe 10 =>

hekastos gar to idion deipnon prolambanei en tō phagein
ieder want de eigen avondmaaltijd |(hij)-neemt-vooraf in het |te-eten

kai hos men peina hos de methuei
en die inderdaad |(hij)-heeft-honger die echter |(hij)-is-dronken

1 Korinthe 10

¹⁵ Als tot verstandigen spreek ik, oordelen jullie wat ik zeg.

¹⁶ De drinkbeker van de zegening, die wij zegenen,
is die niet *gemeenschap* van het bloed van de Christus?

Het brood, dat wij breken,
is dat niet *gemeenschap* van het lichaam van de Christus?

¹⁷ Want één brood, één lichaam, zijn wij, de velen.
Want wij allen hebben deel aan het ene brood.

1 Korinthe 11

²² Hebben jullie dan geen huizen om te eten en te drinken? Of verachten jullie de ecclesia van God, en maken jullie hen, die niets hebben, te schande? Wat zal ik tegen jullie zeggen? Zal ik jullie prijzen? Hierin prijs ik jullie niet.

mē gar oikias ouk echete eis to esthlein kai pinein ē tēs
toch-niet want woonhuizen niet |jullie-hebben tot-in het |eten en |drinken of de

ekklēsias tou theou kataphroneite kai kataischunete tous
uitgeroepen-vergadering van-de God |jullie-verachten en |jullie-maken-te-schande degenen

mē echontas ti eipō humin epainesō humas en toutō ouk epainō
toch-niet |hebbende wat? |dat-ik-zeg tot-jullie |ik-zal-prijzen jullie in dit niet |ik-prijs

1 Korinthe 11

²³ Want ik ontving van de Heer, wat ik ook aan jullie overlever, dat de Heer Jezus in de nacht, waarin Hij werd overgeleverd, brood nam, ²⁴ en dankende, brak Hij het, en Hij zei: Dit is mijn lichaam voor jullie. Doe dit tot Mijn gedachtenis.

egō gar parelabon apo tou kuriou *ho kai paredōka* *humin* *hoti*
ik want -(ik)-accepteerde van-af de Heer wat ook -°ik-lever-over *aan-jullie* dat

ho kurios iēsous en tē nukti *hē* paredideto elaben arton
de Heer Jezus in de nacht *in-welke* -hij-werd-overgeleverd~ -(hij)-nam brood

1 Korinthe 11

²³ Want ik ontving van de Heer, wat ik ook aan jullie overlever, dat de Heer Jezus in de nacht, waarin Hij werd overgeleverd, brood nam, ²⁴ en dankende, brak Hij het, en Hij zei: Dit is mijn lichaam voor jullie. Doe dit tot Mijn gedachtenis.

kai eucharistēsas eklasen kai eipen touto mou estin to sōma
en -dankende -hij-breekt en -(hij)-zei dit van-mij |(het)-is het lichaam

to huper humōn touto poieite eis tēn emēn anamnēsin
het ten-behoeve-van jullie dit |doet! tot-in het mijn terugdenken

1 Korinthe 11

²⁵ Op dezelfde wijze ook de drinkbeker, nadat de maaltijd gehouden is, zeggende:

Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in mijn bloed, doe dit, zo vaak als jullie die drinken tot Mijn gedachtenis.

○ zo vaak als!

hōsautōs kai to potērion meta to deipnēsai legōn touto to potērion hē kainē diathēkē
op-dezelfde-wijze ook de drinkbeker na het -avondmaaltijd-houden |zeggende deze de drinkbeker het nieuwe verbond

estin en tō emō haimati touto poieite hosakis ean pinēte eis tēn emēn anamnēsin
|(het)-is in het mijn bloed dit |doet! zo-vaak-als in-het-geval-dat |dat-jullie-drinken tot-in het mijn terugdenken

1 Korinthe 11

²⁶ Want zo vaak als jullie dit brood eten en deze drinkbeker drinken, verkondigen jullie de dood van de Heer, totdat Hij komt.

- Hij stierf, maar leeft!
- overwinning (>beker) op de dood!

hosakis   *gar*   *ean*   *esthiēte*   *ton arton touton*   *kai to potērion*
zo-vaak-als   want   in-het-geval-dat |dat-jullie-eten   het   brood   dit   en   de   drinkbeker

pinēte   *ton thanaton tou*   *kuriou kataggellete*   *achri hou elthē*
|dat-jullie-drinken   de   dood   van-de   Heer |jullie-kondigen-aan   tot-op   van-dat |dat-hij-komt

1 Korinthe 11

²⁷ Wie dus op onwaardige wijze het brood eet,
of de drinkbeker van de Heer drinkt,
zal schuldig zijn van het lichaam en van het bloed van de Heer.

- onwaardig = zoals men de maaltijd in Korinthe praktiseerde
- niet Heer-lijk, maar: onwaardig-lijk, schande-lijk
- onwaardig = niet op een wijze in overeenstemming met de waarde

hōste hos an esthiē ton arton ē pinē to potērion tou kuriou
zodat wie ook-maar |dat-hij-eet het brood of |dat-hij-drinkt de drinkbeker van-de Heer

1 Korinthe 11

²⁷ Wie dus op onwaardige wijze het brood eet,
of de drinkbeker van de Heer drinkt,
zal schuldig zijn van het lichaam en van het bloed van de Heer.

- het lichaam = de ecclesia
- niet eten en drinken in overeenstemming met wat een maaltijd uitbeeldt: gemeenschap en eenheid

enochos   estai   tou   sōmatos   kai   tou   haimatos   tou   kuriou
schuldig-bevonden |(hij)-zal-zijn~   van-het   lichaam   en   van-het   bloed   van-de   Heer

1 Korinthe 11

²⁸ Maar laat een mens zichzelf toetsen, en laat hem zó van het brood eten en van de drinkbeker drinken.

○ zó/aldus = waardig

dokimazetō   de   anthrōpos   *heauton*   kai   *houtōs*   ek
|laat-hem-toetsen !   echter   mens   zichzelf   en   zó   van-uit

tou   artou   esthietō   kai   ek   tou   potēriou   pinetō
het   brood |laat-hem-eten !   en   van-uit   de   drinkbeker |laat-hem-drinken !

1 Korinthe 11

²⁹ Want wie op onwaardige wijze eet en drinkt,
eet en drinkt zichzelf een oordeel,
niet onderscheidende het lichaam van de Heer.

- onwaardig eten en drinken = niet bewust van de betekenis van de maaltijd
- oordeel > zie volgende vers

ho   *gar*   *esthiōn*   *kai*   *pinōn*   *anaxiōs*   *krima*   *heautō*
degene   want   letende   en |drinkende   op-onwaardige-wijze   oordeel   tot-zichzelf

esthiei   *kai*   *pinei*   *mē*   *diakrinōn*   *to*   *sōma*   *tou*   *kuriou*
|(hij)-eet   en |(hij)-drinkt   toch-niet |onderscheidende   het   lichaam   van-de   Heer

1 Korinthe 11

³⁰ Vanwege dit zijn er onder jullie velen zwakken en ziekelijken, en een aanzienlijk aantal zijn ontslapen.

- het evangelie is *kracht* van God
- vele genezingen in de bijbel als illustratie van geestelijk herstel

dia   touto   en   humin   polloi   astheneis   kai   arrōstoi   kai   koimōntai   hikanoi
vanwege   dit   in   jullie   vele   zwakken   en   ziekelijken   en |(zij)-worden-ter-ruste-gelegd~   aanzienlijk-velen

1 Korinthe 11

³⁰ Vanwege dit zijn er onder jullie velen zwakken en ziekelijken, en een aanzienlijk aantal zijn ontslapen.

Een gezond hart is leven voor het vlees, maar jaloesheid is als bederf voor de beenderen (Spr.14:30)

dia	touto	en	humin	polloi	astheneis	kai	arrōstoi	kai	koimōntai		hikanoi
vanwege	dit	in	jullie	vele	zwakken	en	ziekelijken	en	(zij)-worden-ter-ruste-gelegd~		aanzienlijk-velen

1 Korinthe 11

³⁰ Vanwege dit zijn er onder jullie velen zwakken en ziekelijken, en een aanzienlijk aantal zijn ontslapen.

Een verheugd hart bevordert gezondheidmaking,
maar een moedeloze geest doet het gebeente
opdrogen (Spr.17:22)

dia	touto	en	humin	polloi	astheneis	kai	arrōstoi	kai	koimōntai		hikanoi
vanwege	dit	in	jullie	vele	zwakken	en	ziekelijken	en	(zij)-worden-ter-ruste-gelegd~		aanzienlijk-velen

1 Korinthe 11

³¹ Want indien wij onszelf zouden berechten, dan zouden wij niet geoordeeld worden.

Maar laat een mens zichzelf toetsen, en laat hem zó van het brood eten en van de drinkbeker drinken (:28)

ei   gar   heautous   diekrinomen   ouk   an   ekrinometha
indien   want   onszelf   ~wij-berechten   niet   ooit   ~wij-werden-geoordeeld~

1 Korinthe 11

³² En wanneer wij geoordeeld worden,
worden wij door de Heer opgevoed,
opdat wij niet samen met de wereld veroordeeld worden.

- de Heer doet vandaag een werk aan gelovigen
- Hij voedt hen op en corrigeert hen

krinomenoi   de   *hupo* tou kuriou paideuometha
|geoordeeld-wordende~   echter   onder   de   Heer |wij-worden-gedisciplineerd~

hina   *mē*   *sun*   *tō*   *kosmō*   katakrithōmen
opdat   toch-niet   samen   *met-de*   wereld |dat-wij-veroordeeld-worden

1 Korinthe 11

³³ Zodat, mijn broeders,
wanneer jullie samenkomen om te eten, wacht op elkaar.

ekdechesthe
|wacht op~ !

ΕΚΔΕΧΕΣΘΕ

ekdechesthe
G1551

UIT+ONTVANGEN, wachten-op

wg.HO tt mid 2 mv

wacht op

hōste adelphoi mou sunerchomenoi eis to phagein allēlous ekdechesthe
zodat broeders ! van-mij |samen-komende~ tot-in het |eten elkaar |wacht op~ !

1 Korinthe 11

³⁴ En indien iemand honger heeft, laat hem thuis eten,
opdat jullie niet tot oordeel samenkomen.
En het overige zal ik voorschrijven, zodra ik kom.

ei de tis peina en oikō esthietō hina mē eis krima
indien echter iemand |dat-hij-honger-heeft in huis |laat-hem-eten ! opdat toch-niet tot-in oordeel

sunerchēsthe ta de loipa hōs an elthō diataxomai
|dat-jullie-samenkomen~ de echter overige-dingen als ook-maar |dat-ik-kom |ik-zal-voorschrijven~